

Övergripande kommentar 2019-10-31

Prognos 2019-10-31

Prognos för Tranås kommun uppgår till – 37 mnkr (-11) mnkr. Det budgeterade resultatet uppgick till 18 mnkr, vilket motsvarar en differens mot budget på 56 mnkr. I denna prognos är utdelning från de kommunala bolagen via Tranås Stadshus AB på 10 mnkr inräknat och förbättrar Tranås kommuns resultat med som en engångseffekt.

Bolagskoncernens helårsprognos är ett överskott på 29 mnkr, vilket är 2 mnkr bättre än budget.

Tranås kommuns uppfyller inte Kommunfullmäktiges mål att nämndernas nettokostnadsandel av skatteintäkterna ska uppgå till maximalt 98 %.. Detta mål motsvarar att vinsten ska vara lägst 2,3 % av skatteintäkter och bidrag.

Underskottet härrörs från Socialnämndens och Barn- och utbildningsnämndens verksamheter. Socialnämnden redovisar ett prognosticerat budgetunderskott på 9 mnkr medan Barn- och Utbildningsnämnden redovisar ett underskott på 61 mnkr.

Prognosen för Barn och utbildningsnämndens har försämrats ytterligare från föregående uppföljningstillfälle. Försämringen beror på avslag från migrationsverket och att alla besparingsåtgärder och effektiviseringar inte har påbörjats ännu utan mycket kommer att ske under höstterminen och effekterna kommer då inte synas förrän till våren 2020. En del politiska beslut har inte heller tagits i nämnden vilket också gör att summan på besparingsförslagen minskar. Migrationsverket har blivit mer restriktiva i sina bedömningar och ger avslag på ansökningar som innan blivit beviljade. En utredning och undersökning av hur detta kan vara möjligt pågår och kontakt med SKL har även tagits.

Stor orsak till att det ekonomiska målet inte uppfyllts är den demografiska utvecklingen som starkt ökat efterfrågan på välfärdstjänster. Klart är att den demografiska utvecklingen ställer allt större krav på kommunens ekonomi. Behovet av insatser och service för både barn och äldre kommer att öka stort samtidigt som skatteunderlaget inte ökar i samma takt. Framöver kommer kommunsektorn möta svåra utmaningar vad gäller demografins utveckling.

I enlighet med kommunens styrmodell utarbetas ett åtgärdsprogram för att kunna möta de nya utmaningar som kommunen ställs inför. Kommundirektören har även fått i uppdrag att arbeta fram förslag till omorganisation utifrån kärnverksamheterna och söka samarbetslösningar med närliggande kommuner. Uppdraget innefattar även att göra en översyn och arbeta fram förslag till samordningsvinster mellan alla förvaltningar inom Tranås kommun. Uppdragen skall leda till att Tranåskommun får en ekonomi i balans där vinsten är 2 %. Det kommer att bli tufft för alla verksamheter och det krävs arbetsinsatser från alla medarbetare inom hela kommunen.

Politiskt är det viktigt att ta beslut som följer återhållsamhet och att alla medarbetare blir delaktiga och medvetna om Tranås kommuns befintliga läge. En god ekonomisk hushållning måste hållas för att Tranås kommun skall kunna behålla en god ekonomi även i framtiden. Det betyder att återhållsamhet måste vidtas i alla nämnder samt att Tranås behöva hitta ny arbetsätt, digitalisera och bli effektivare.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Tranås kommun förlitar sig på SKL:s skatteprognoser, vilket betyder att förändringar kan ske under året med både ökning och minskning av skatteunderlaget.

Tranås kommuns skatteintäkter samt intäkter från generella statsbidrag och kommunala utjämningsystemet beräknas öka 43,9 mnkr jämfört med 2018 vilket är en ökning med 3,9% (4,6 %) I bidraget finns ersättningen för asyl- och flyktingmottagandet med på 10,9 mnkr. Föregående års bidrag var 14,8 mnkr för år 2017 och år 2018 uppgick beloppet till 14,1 mnkr och prognosen år 2020 6,6 mnkr. En ökning av LSS utjämningen har skett med 6 mnkr (från 8 – 14 mnkr).

År 2017 beslutade regeringen att fördela 4 miljarder utifrån kommunernas specifika asyl- och flyktingmottagande. 3,5 miljarder fördelas utifrån kommunens befolkning. Denna fördelas inom ramen för det generella statsbidraget och syns som en del av regleringsposten i SKL:s kommunvisa intäktsprognoser. En del av bidraget beräknas utifrån mottagande av asylsökande och flyktingar och den andra delen fördelas via invånarantalet och ingår i det generella statsbidraget.

Fördelningsgrunden för 2019 års bidrag är antalet inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem per 31/8 2018 samt kommunens sammanlagda flyktingmottagande 2014-31/8 2018. Ej myndiga personer ges dubbel vikt.

Inför år 2018 tog Tranås Kommunfullmäktiga beslutet att höja kommunalskatten med 60 öre vilket innebar en ökning med 22,2 mnkr. Dessa medel fördelas mellan Barn och utbildning (2,2 mnkr) och Socialförvaltningen (20 mnkr).

Soliditet

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Måttet visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats av egna medel.

Tranås kommun har under flera år redovisat positiva resultat och har därmed god soliditet. Kommunens soliditet inklusive pensionsskuld som ansvarsförbindelse uppgick per 2018-12-31 till 30,2 % (31,5 %). Vilket innebär att soliditetsmålet fortfarande uppnås då målet är minst 20 %. Detta mått kommer att även under 2019 att uppfyllas.

Soliditet enligt den så kallade blandmodellen uppgår till 71,4% (74,4%).

Självfinansieringsgrad av investeringar

Tranås kommun har som mål att kommunens investeringar ska vara självfinansierade, det vill säga finansierade av årets avskrivningar, avsättningar och årets resultat. En befolkningsökning i kombination med en demografisk utveckling som kräver alltmer välfärdstjänster har lett till att investeringsbehovet har ökat och budget för investeringskostnaderna 2019 uppgår till 110 mnkr (100 mnkr). Prognosen för 2019 är 99 mnkr. Investeringsutrymmet med det prognostiserade resultat på -37 mnkr uppgår till 3 mnkr (avskrivning 40-37 resultat). Detta betyder att täckning av finansieringsbehovet blir en mellanskillnad på 96 mnkr som får täckas med kommunens obligationsplaceringar.

Önskvärt vore det om Tranås kommun kunde förbättra resultatet för att öka upp investeringsutrymmet.

Prioriteringar är en nödvändighet för att klara av de investeringar som krävs för framtiden.

Balanskravsutredning

Balanskravet innebär att kommuner ska upprätta en budget för varje kalenderår så att intäkterna överskrider kostnaderna. Om de redovisade kostnaderna överstiger intäkterna ett år ska det negativa resultatet och det egna kapitalet återställas inom tre år.

Hur redovisning och beräkning av balanskravsresultatet ska göras framgår av lagstiftningen. Vid beräkning av balanskravsresultatet, som är kopplat till Kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten. Enligt regler ska beräkning av realisationsvinster genom försäljning av anläggningstillgångar reducera årets resultat i balanskravsutredningen.

Kommunen har inget balanskravsresultat från tidigare år som enligt lagstiftning ska regleras.

Vid utredning om balanskravet 2018 redovisar Tranås kommun ett negativt resultat.

Kommunfullmäktige fastställde en åtgärdsplan för att återställa det negativa balanskravet.

Kommunen har ett balanskravsresultat från 2017 och 2018 som enligt lagstiftning ska regleras de närmaste tre åren.

Avstämning balanskrav	2018	2017
Årets resultat	-9,4	0,7
Just. förmånsbestämd pension	-1,4	-1,6
Avgår realisationsvinster	-0,0	-0,0
Avgår realisationsförluster	0,0	0,0
Balanskravsresultat 2018	-10,8	-0,9

De negativa balanskravsresultaten på 11,7 mkr ska regleras och återställas under år 2019-2021 dvs med 3,9 mkr per år.

Prognosen för 2019 påvisar ett underskott och därmed gäller även balanskravslagen här vilket betyder att 2019 års underskott skall återställas de närmaste tre åren (åren 2020 -2022). Dock föreligger synnerliga skäl gällande avslagen på migrationsansökningar vilket fullmäktige får besluta att inte återställa enligt 11 kap. 12 § Kommunal lagen. Förslag till beslut för fullmäktige är att undanta avslagen på ca 30 mkr från balanskravet. Det betyder prognosen för balanskravet för resultatet 2019 blir enligt följande:

Avstämning balanskrav	2019
Årets resultat	-36,9
Avgår realisationsvinster	-0,0
Avgår realisationsförluster	0,0
Avgår kostnader som härledstill synnerliga skäl	30,9
Balanskravsresultat 2019	-6,0

Enligt prognosen per 20191031 finns det ingen möjlighet att återställa resultatet enligt den plan som är beslutad för återställningen. Detta betyder att återställningen kommer att få pågå ytterligare ett år dvs tom 2022 för att kunna klara återställningen av underskottet med förutsättningar att framtida resultat ligger i nivåer enligt budget.

Pensioner

Mars i år erhöll Tranås kommun beskedet från pensionsadministratören att 37 personer har fallit bort vid deras beräkningar avseende försäkring för förmånsbestämd pension. På grund av felberäkning från pensionsadministratören under åren 2014 - 2018 har en skuld uppstått som i nuläget uppgår till 5,6 mnkr inklusive löneskatt. Denna skuld kommer att hanteras vid bokslut 2019 med 2018 som jämförelseår.

Kassaflödesanalys

År 2009-2011 överläts kommunens verksamhetsfastigheter till AB Tranås bostäder mot lånerevers. År 2012 lånade AB Tranås bostäder externt och löste den långfristiga skulden till Tranås kommun som därmed erhöll överskottslikviditet. I samband med detta reglerade även Tranås Energi AB en långfristig skuld och överskottslikviditeten i kommunen placerades i obligationer med olika förfallotidtider.

Vid årets början uppgick kommunens tillgångar i obligationer till 131,1 mnkr. Vid tillgodohavande överstigande 25 mnkr på koncernkonto debiteras kommunen en avgift, därmed har en viss överlikviditet omplacerats i fonder. Tillgodohavandet avseende placeringar uppgår därmed 2019-10-31 till 145 mnkr.

Kommunens borgensåtagande

Borgen beviljas normalt endast till de helägda kommunala bolagen. Borgen har även lämnats till två föreningar. Vid bokslut 2018 finns nu inget av borgensåtagandet kvar vad gäller privatpersoner vid bostadsbebyggelse.

Tranås kommun har även tecknat en solidarisk borgen för Kommuninvests skulder. Ett åtagande som bedöms vara förenat med en låg risk.

Avslutande kommentar

Tranås kommun har i flera års tid uppvisat goda resultat med en stark soliditet. Men läget är bekymmersamt just nu inom skola och omsorg och här kommer vi behöva lägga tid och kraft på att få kontroll på de underskott som i dagsläget är prognosticerade.

Något som påverkar kommunen är också statens sätt att hantera medel exempelvis migrationsverkets avslag på ansökningar som tidigare har beviljats. Detta medför kostnader som inte varit med i beräkningarna.

Idag går 84 % av kommunens ekonomiska resurser till dessa två stora förvaltningar. Hur resurserna fördelas är en politisk fråga, men de flesta är nog överens om att andelen inte kan fortsätta att växa.

Sparpaket med olika aktiviteter och åtgärder samt krav på tätare och tuffare uppföljningar har påbörjats inom alla nämnder och förvaltningar. Det är också viktigt att vi ser ljusst på framtiden och att alla får lyfta fram sina goda idéer och hitta nya arbetssätt som kan effektivisera verksamheten. Samtidigt som besparingar måste göras så måste vi även våga satsa på framtiden.

Tranås kommun har kostsamma investeringar framför sig. En stor del avser lokaler för barn- och utbildning, men även inom äldreomsorgen och fritidsområden. Äldre investeringar behöver uppdateras, förverkligande av stadsvision samt framtagande av mark för bostäder och företag. För att klara av kostnadsökningarna och även för att uppnå god ekonomisk hushållning måste nu kommunen säkerställa ekonomiskt utrymme i driftsbudgeten.

Kommunkoncernen

I kommunkoncernen ingår, förutom Tranås kommun, Stadshuskoncernen och Östanå Parken AB.

Tranås Stadshus AB äger de båda bolagen Tranås Energi AB och AB Tranås bostäder. AB Tranås bostäder äger, bygger och förvaltar bland annat kommunens fastigheter.

Bolagens prognoser håller sig i enlighet med den budget som är lagd, inget tyder på några större avvikelser. Tranås Energi AB lägger en prognos på 20,9 och det är exklusive den nedskrivning av fibernät som är beslutad och kopplad till erhållet aktieägartillskott. Denna påverkar det redovisade resultatet med -3,5 mkr. (Kf § 91, 2019-04-29)

De långfristiga skulderna inklusive utnyttjad checkkredit ökade under 2018 med 72 mnkr till 1 434,7 mnkr. Ökningen orsakas av koncernens investeringsvolym som legat på en hög nivå de senaste åren. En hög investeringsnivå kommer att bestå under de kommande åren.

Koncernens soliditet per 2018-12-31 uppgick till 33,7 % (34,9 %). Soliditeten inklusive pensionsskuld i ansvarsförbindelsen uppgick till 19,2 % (19,4 %).

Nyckeltal kommunkoncern	2018	2017	2016	2015
Årets resultat, mnkr	13,2	26,5	40,1	42,5
Soliditet	33,7%	34,9%	36,0%	34,9%
Investeringsvolym	251,2	328,4	226,3	177

Ekonomisk sammanställning Tranås kommun inkl koncernen

DRIFTREDOVISNING PER NÄMND(Mkr)	Budget 2019	Utfall 20191031	Utfall i % av budget	Prognos lagd 20191031	Prognos i % av budget	Skillnad budget minus prognos, mkr	Föregående uppföljnings diff
Kommunfullmäktige	6,1	5,1	83%	6,2	100,5%	0,0	-0,1
Kommunstyrelse	90,0	65,3	73%	81,3	90,2%	8,8	6,8
Bygg- o Miljönämnd	6,2	5,1	82%	6,7	108,2%	-0,5	-0,1
Teknik- o Griftegårdsnämnd	45,4	37,9	83%	45,4	100,0%	0,0	0,3
Kultur- o Fritidsnämnd	40,6	33,7	83%	40,6	100,0%	0,0	0,0
Barn- o Utbildningsnämnd	474,2	441,8	93%	534,8	112,8%	-60,6	-58,0
Socialnämnd	475,8	404,1	85%	484,8	101,9%	-9,0	-9,0
NETTO EXKL FINANSEN	1 138,3	993,0	87%	1 199,6	105,4%	-61,4	-60,2
Finansiella poster externt	-4,7	-1,6	35%	-6,5	138,6%	1,8	1,9
Finansiella poster internt	-10,5	-6,9	66%	-9,0	85,7%	-1,5	-1,5
Finansverksamhet	32,3	18,5	57%	31,7	98,0%	0,6	1,9
Skatteintäkter	-842,4	-711,6	84%	-846,7	100,5%	4,3	3,4
Generella bidrag	-321,9	-265,0	82%	-322,2	100,1%	0,3	0,3
Uttag från bolagen	-10,0	-10,0	100%	-10,0	-	0,0	0,0
NETTO FINANSEN	-1 157,2	-976,7	84%	-1 162,7	100,5%	5,5	6,1
ÅRETS RESULTAT TRANÅS KOMMUN	-18,9	16,4	-87%	36,9	-195,4%	-55,8	-54,2
<i>Avdrag migrationsmedel som ej behöver återställas</i>				-30,9			
<i>Underskott som behöver återställas under 2020 - 2023</i>				6,0			
Resultat i % av skatteintäkter & generella bidrag efter justering för balanskravet				-3,2%			

DRIFTREDOVISNING PER BOLAG (Mkr)	Budget 2019	Utfall 20191031	Utfall i % av budget	Prognos lagd 20191031	Prognos i % av budget	budget minus prognos, mkr	Föregående prognos
Tranås stadshus AB	4,2	2,1	50%	3,5	-0,7	0,7	0,2
AB Tranås bostäder	-12,7	-12,1	95%	-12,4	0,2	-0,2	-2,5
Tranås Energi AB	-18,9	-16,3	86%	-17,4	1,5	-1,5	0,6
ÅRETS RESULTAT BOLAGSKONCERN (innan skatt och bokslutsdispositioner)	-27,4	-26,3	2,3	-26,3	1,0	-1,0	-1,7

* Tranås Energi ABs prognos på 20,9 mnkr är exklusive den nedskrivning av fibernät som är beslutad och kopplad till erhållet aktieägartillskott. Denna påverkar det redovisade resultatet med -3,5 mkr. (Kf § 91, 2019-04-29), vilket betyder att prognosen hamnar på 17,4 mkr.

Investeringar

INVESTERINGAR (Mkr)	Budget 2019	Utfall 20191031	Utfall i % av budget	Prognos lagd 20191031	Prognos i % av budget	budget minus prognos, mkr
Kommunfullmäktige	0,3	0,3	90%	0,3	90,0%	0,0
Kommunstyrelse	52,9	24,8	47%	52,8	99,9%	0,1
Bygg- o Miljönämnd	0,2	0,0	0%	0,2	0,0%	0,0
Teknik exkl taxverksamhet	19,2	9,1	47%	17,2	89,8%	2,0
Taxverksamhet VA/AV	19,0	12,7	67%	20,2	106,0%	-1,1
Griftegårdsnämnd	0,8	0,0	3%	0,5	64,4%	0,3
Kultur- o Fritidsnämnd	0,9	0,8	93%	1,1	117,2%	-0,2
Barn- o Utbildningsnämnd	12,0	4,0	34%	6,0	50,2%	6,0
Socialnämnd	5,6	0,6	10%	1,5	26,8%	4,1
Årets investeringar, Tranås kommun	110,7	52,3	47%	99,6	90,0%	11,1
AB Tranås bostäder	349,0	132,2	38%	199,0	57,0%	150,0
Tranås Energi AB	60,0	48,6	81%	68,0	113,3%	-8,0
Årets investeringar Tranås Kommunkoncern	519,7	233,1	45%	366,6	70,5%	153,1